

بیمارستان معتمدی-واحد آموزش

02334220071-2

جزوه آموزشی تب

تهیه کنندگان:

زهراکمالی (سوپروایزر آموزش)

مریم کاشانی (دانشجوی دکتری

پرستاری

تب

وضعیتی است که در آن درجه حرارت بدن فرد به بالاتر از 37/8 درجه سانتی گراد دهانی یا 38/8 درجه سانتی گراد رکتالی می‌رسد. تب بالا ممکن است یک وضعیت اورژانسی باشد تب بیش از 41/1 درجه سانتی گراد سبب عدم هوشیاری و در صورت پایداری موجب صدمه مغزی می‌گردد. معمولاً هر یک درجه تب بیشتر از 37 درجه باعث افزایش تعداد نبض پایه به میزان 10 ضربه در دقیقه می‌شود. سالانه 40 – 20 درصد از کودکان مبتلا به تب می‌شوند.

در اکثر موارد کودک خیلی سریع بهبود می‌یابد اما در تعداد کمی از کودکان ممکن است منجر به بدتر شدن حال کودک شود که در این حالت این تب می‌تواند نشانه عفونت باشد.

عفونتهای ویروسی معمولاً بعد از مدتی خود به خود وبدون مصرف آنتی بیوتیکها محدود می‌شوند اما در عفونتهای باکتریایی مانند مننژیت نیاز به درمان با آنتی بیوتیکها است.

درجه حرارت را در چندین ناحیه از بدن و از طریق دهان، مقعد، زیر بغل، پرده صماخ می‌توان اندازه گیری نمود

اندازه دقیق تب را از طریق پرده گوش توسط ترمومترهای مخصوص یا از دماسنج مقعدی انجام دهید تبی که در 3 ماه اول زندگی رخ می‌دهد، باید تحت درمان سریع قرار بگیرد. همه این نوزادان باید در اسرع وقت ویزیت شوند. تب ممکن است به دلیل سپسیس (عفونت جریان خون) باشد. عفونت های باکتریایی در این گروه سنی می‌توانند به سرعت به شرایط حاد تری تبدیل شود.

به طور معمول، دمای مرکزی بدن در صبح پایین است و تا عصر چند درجه افزایش می‌یابد. بنابراین، تبی که در طول روز خفیف بود، به راحتی می‌تواند تا شب افزایش یابد. علاوه بر این، کورتیزول به عنوان پاسخی به عفونت آزاد می‌شود. اعتقاد بر این است که این یک مکانیسم حفاظتی در برابر فعال شدن بیش از حد سیستم التهابی بدن است. در طول شب، این مکانیسم حفاظتی به دلیل سطح پایین کورتیزول از بین می‌رود و تب به دلیل فعال شدن سیستم التهابی افزایش می‌یابد.

علل

تقریباً همه تب ها به دلیل عفونت جدید ایجاد می‌شوند. ویروس ها 10 برابر بیشتر از باکتری ها باعث ایجاد عفونت می‌شوند. صدها میکروب می‌توانند به راحتی باعث عفونت شده و ایجاد تب کنند. مهمترین نکته قبل مراقبت از کودک تب دار شناسایی علت تب است. در زیر به مهمترین علت تب در کودکان اشاره شده است:

عفونت های ویروسی
سرماخوردگی، آنفولانزا و سایر عفونت های ویروسی شایع ترین علت تب کودکان هستند. تب ممکن است تنها علامت بیماری باشد که در 24 ساعت اول خود را نشان می دهد. شروع علائم ویروسی (آبریزش بینی، سرفه، مدفوع شل) اغلب به تاخیر می افتند.

عفونت های باکتریایی
عفونت مثانه شایع ترین علت تب بی دلیل در کودکان دختر است. گلودرد استرپتوکوکی نیز یکی از علل شایع تب غیر قابل توضیح است.

عفونت سینوس
این مشکل ناشی از سرماخوردگی است. عفونت سینوس با تب، احتقان سینوسها و درد همراه است. رنگ ترشحات بینی برای این تشخیص چندان مفید نیست.

تب واکسن
تب با اکثر واکسن ها در عرض 12 ساعت شروع می شود. 2 تا 3 روز طول می کشد. این طبیعی و بی ضرر است و نشان دهنده تاثیر واکسن می باشد.

مننژیت
عفونت باکتریایی غشایی است که نخاع و مغز را می پوشاند. علائم اصلی آن سفتی گردن، سردرد و گیجی است. بچه های کوچکتر که به این عارضه مبتلا می شوند، آنقدر بی حال و تحریک پذیر هستند که نمی توان آنها را تسلی داد. اگر درمان به موقع انجام نشود، ممکن است کودک دچار آسیب مغزی شود.

گرمزدگی
تب ناشی از گرمزدگی ممکن است در طول تشدید موج گرما یا پوشیدن بیش از حد لباس رخ دهد. دما در عرض چند ساعت پس از انتقال به مکان خنک تر کاهش می یابد.

عفونت گوش و عفونت کلیه نیز با تب همراه هستند

علائم

♣ افزایش درجه حرارت
♣ برافروختگی پوست

- ♣ گرم بودن پوست در لمس
- ♣ افزایش تعداد تنفس
- ♣ تاکیکاردی
- ♣ تشنج
- ♣ خستگی و ضعف
- ♣ کاهش اشتها
- ♣ دردهای خاص بویژه سردرد

عوارض

تشنج ناشی از تب

تب گاهی اوقات باعث تشنج در نوزادان و کودکان می‌شود. این نوع تشنج بیشتر در کودکان بین سن‌های شش ماه تا هفت سال شایع است. کودکی که دچار این نوع تشنج شده، ممکن است چشم خود را به یک طرف بچرخاند، بزاق از دهانش جاری شود یا استفراغ کند. اندام کودک ممکن است سفت شود و بدن او دچار حرکت یا کشش ناگهانی یا حرکت تند و سریع شود.

تشنج در اغلب موارد بی‌خطر است. هرچند آگاهی از این موضوع، نمی‌تواند جلوی وحشت شما را از مشاهده حمله تشنج در کودک بگیرد، اما سعی کنید در چنین موقعیتی به تمام شدن و بی‌خطر بودن آن در کودک فکر کنید تا اوضاع را برای خودتان ترسناک‌تر نکنید. پس از هرگونه اقدام خاصی در چنین موردی خودداری کنید و سریع فرزند خود را به اورژانس برسانید.

بزرگشت تب

داروهای تب‌بر، درجه حرارت بدن را به طور موقت پایین می‌آورد، اما بر منشاء ایجاد عفونت تأثیری نمی‌گذارد، بنابراین کودک شما ممکن است تا زمانی که عفونت در بدن او وجود دارد، باز هم دچار تب شود. از بین رفتن عفونت از بدن می‌تواند چند روز طول بکشد.

درمان

تاریخچه و بررسی جسمانی

1. در مورد زمان شروع تب ، الگوی درجه حرارت و بالاترین میزان آن را سوال نمائید

2. نشانه های دیگر از جمله : لرز، خستگی یا درد را جویا شوید

3. تاریخچه کامل پزشکی از سابقه بیماری تهیه نمائید

4. درمورد مسافرت اخیر به دلیل وجود بیماریهای اندمیک سوال کنید 5

. علائم حیاتی را کنترل نمائید

6. بررسی جسمانی را انجام دهید

طریقه گذاشتن حرارت سنج های جیوه ای :

درجه حرارت بدن را می توان از سه طریق کنترل کرد :

مقعدی : 2 سانتی متر از سر تب سنج را درون مقعد فرو برده و به مدت 2 دقیقه نگه دارید. استفاده

از این روش در شیر خواران توصیه نمی شود.

زیر بغلی : در قسمت میانی بغل و به مدت 9-6 دقیقه دست کودک را نگه دارید. (از نگه داشتن

حرارت سنج بپرهیزید).

دهانی : در بچه های بالای 5 سال استفاده شود . قسمت انتهایی باید در سمت راست یا چپ زیر زبان

قرارگیرد و به مدت 3 دقیقه در محل نگه داشته شود. به کودک خاطر نشان سازید. که از جویدن و

فشار آوردن بر روی درجه جلوگیری کند چون در صورت شکستن به علت سمی بودن جیوه آن

خطرناک می باشد. قبل از استفاده از تب سنج آن را تکان دهید تا دمای آن به زیر 35 درجه برسد

نکته: حرارت سنج های غیر جیوه ای ارجح می باشند زیرا شکستگی در مخزن جیوه باعث پخش

شدن جیوه در محیط می گردد که خطرناک است.

فرایند پرستاری

برآیند مورد انتظار :

درجه حرارت بیمار در حد طبیعی حفظ شود

رنگ پوست به حالت طبیعی برگردد

تعداد نبض بین 60 تا 100 ضربه در دقیقه

تعداد تنفس بین 16 تا 20 بار در دقیقه

اقدامات پرستری

در ابتدای پذیرش بیمار حتماً درجه حرارت پایه را اندازه گیری و ثبت نمائید. شروع تب در بیمار بعد از 48 ساعت از زمان بستری میتواند نشانگر عفونت بیمارستانی باشد

علائم و نشانه های افزایش درجه حرارت را در بیمار هر یک ساعت بررسی کنید

علل احتمالی افزایش درجه حرارت را مورد بررسی قرار دهید

درجه حرارت بیمار را در هر سه ساعت ویا در صورت لزوم کنترل نمائید

میزان جذب و دفع مایعات را اندازه گیری کنید

دریافت مایعات و مواد غذایی را افزایش دهید

لباس ها و روانداز بیمار را براساس گرمای محیط انتخاب کنید

هوای اتاق را تهویه کنید

بیمار را پاشویه کرده ویا حمام در تخت بدهید (البته این کار نباید بیشتر از 20 تا 30 دقیقه طول بکشد)
طبق دستور از پتوهای خنک کننده استفاده کنید

وضعیت تغذیه بیمار مورد بررسی قرار دهید

ترشحات ریوی بیمار را تخلیه کنید

کلیه کاتترهای متصل به بیمار را از نظر بروز عاظم فلبیت یا عفونت بررسی نمائید

علائم نورولوژیک را در بیمار بررسی کنید

بررسی بیمار از نظر هذیان و اختلال رفتاری

پیگیری جواب آزمایشات ارسالی شامل کشت خون ، ادرار ، نمونه خلط

نکات مهم در کودکان نوزادان و کودکان کوچک ، تب های بالاتر و طولانی ، افزایش سریع درجه حرارت و نوسانات حرارتی بیشتر را تجربه می کنند توجه نمائید که وقوع تشنج به همراه تب های بالا در کودکان شایع است . میتوان با دستور پزشک از دیازپام خوراکی جهت پیشگیری از تشنج در کودکان با تب های بالا استفاده کرد . ضد تب ها مانند: استامینوفن و ایبوپروفن ممکن است باهم تاثیر بیشتری در کودکان برکاهش تب نسبت به مصرف مجزا داشته باشند در سالمندان بیماران سالمند دچار نقص مکانیسم تنظیم درجه حرارت بوده ، لذا درجه حرارت آنان کمتر از مقداری که بایستی در بیماریهای شدید باشد نشان داده میشود اقدامات اورژانسی اگر تب بیمار بالاتر از 39/5 درجه سانتی گراد است علائم حیاتی دیگر را گرفته و سطح هوشیاری را ارزیابی کنید . یک ضد تب بدهید و به سرعت اقدامات خنک کردن را شروع کنید . جهت پیشگیری از لرز در بین سرد کردن از دمای معمولی هم استفاده کنید جهت پیشگیری از واکنش سرد شدن، دائماً درجه حرارت را از طریق رکتال کنترل نمائید

منبع: کتاب جامع پرستاری برونر و سودارث